

Aan Staatssecretaris

nota

Beslisnota Kamerbrief Basisnet en Emplacementen

TER BESLISSING

Datum

16 december 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/330996

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster B

Beslistermijn

Voor het kerstreces

Bijlage(n)

4

Aanleiding

U heeft in het Kamerdebat Spoorveiligheid van 12 september 2024 toegezegd vóór het einde van het jaar een brief te sturen over uw plannen met het inrichten van het robuuste basisnet. U heeft eerder een beslisnota over het basisnet met daarin de belangrijkste inhoudelijke besluiten gezien en geaccordeerd.

U heeft recent (12 december) met vertegenwoordigers van IPO en VNG afgesproken dat bepaalde tekstpassages van de Kamerbrief nog aan hen voorgelegd zouden worden, en dat u de brief nog dit jaar zult uitsturen. De reactie van IPO/VNG op de tekst (betreft het "kernnet" en "hard en zacht" sturen op routekeuzes, in de brief m.n. op pagina's 2 en 5/6) is grotendeels overgenomen. Niet overgenomen echter is de suggestie van VNG/IPO, ingebracht met als argument dat dat mogelijk in het kader van STOER zal worden gezien, om de korte beschrijving van het huidige systeem te schrappen. Het is voor de Tweede Kamer goed om uw nieuwe beleidslijn te kunnen bezien in de huidige context.

De Kamerbrief gaat ook in op het gerelateerde onderwerp Emplacementen. Een extra toelichting op de voorliggende keuzes over de uitwerking van landelijke regels m.b.t. emplacementen treft u als bijlage 1 bij deze nota aan.

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord kunt gaan met de brief wordt u geadviseerd deze te ondertekenen en door te geleiden naar de Tweede Kamer.

Door akkoord te gaan met de tekst van de Kamerbrief stemt u in met de volgende 4 inhoudelijke en 1 procesmatige keuzen ten aanzien van emplacementen:

1. Vervangen van de vergunningsplicht voor emplacementen door een meldplicht en het realiseren van uniforme maatregelen en voorzieningspakketten.
2. Geen (extra) lokaal maatwerk toestaan voor externe veiligheid op spooreplacementen.
3. Reeds aanwezige extra voorzieningen niet in stand houden.
4. Geen aanvullende voorzieningen en maatregelen op spooreplacementen waar incidenteel met gevaarlijke stoffen wordt gerangeerd.
5. De vier richtinggevende keuzes nu te delen in deze Kamerbrief, en dus voorafgaand aan verzending van de Voorjaarsnota 2025. In de brief staat een duidelijk voorbehoud dat er later een definitieve keuze komt, als er duidelijkheid is over de juridische uitwerking en financiële haalbaarheid. Daarbij wordt expliciet genoemd dat er nog dekking gevonden moet worden

en dat een definitieve keuze daarvan afhankelijk is. Het is van belang dat er zo snel mogelijk een duidelijke richting wordt gecommuniceerd naar de Kamer en betrokkenen. De adviesbrief van de bestuurlijke tafel, eindpunt van een lang traject, is in juli aan u aangeboden. Daarmee is de verwachting van betrokkenen dat er op korte termijn duidelijkheid komt vanuit het ministerie. Door nu te communiceren wordt voorkomen dat gemeenten vanuit de onzekere situatie op eigen initiatief, via de vergunning, eenzijdig eisen op gaan leggen waarvan de rekening bij het ministerie zal worden gelegd. Uitstel van de communicatie brengt dus forse financiële risico's met zich mee.

Onze referentie
IENW/BSK-2024/330996

Opgesteld door
DG Milieu en Internationaal
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster B

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
4

Standpunt FEZ bij beslispunt 5

- FEZ merkt op ten aanzien van ad 5. dat nu communiceren over de stelselwijziging vooruitloopt op besluitvorming over de Voorjaarsnota 2025. Gegeven het financiële beeld op het Mobiliteitsfonds is het onzeker dat er financiële middelen kunnen worden vrijgemaakt voor de stelselwijziging. Binnen het spoordomein zijn hiervoor ook geen herprioriteringen aangewezen. U zal hierover dan ook het gesprek met de minister moeten aangaan.
- Eerdere communicatie naar de Kamer brengt het risico met zich mee dat aan de richtinggevende keuzes, c.q. denkrichtingen, geen gevolg kan worden gegeven, waardoor het bestuurlijk afbreukrisico reëel is of u dat op een later moment met een voldongen (financieel) feit wordt geconfronteerd.

Het advies van FEZ is dan ook om de brief met de richtinggevende maatregelen te verzenden na publicatie van de Voorjaarsnota, als er duidelijkheid is over de dekking. Overigens steunt FEZ het advies om het stelsel te wijzigen en de richtinggevende keuzes die hierin aan u worden voorgelegd, op voorwaarde dat de benodigde dekking wordt vrijgemaakt.

Kernpunten

In de brief wordt een uitwerking gegeven van het robuuste basisnet waarbij conform uw eerdere besluit invulling wordt gegeven aan de belangrijkste elementen van het basisnet. Ten tweede worden in de brief de richtinggevende keuzes uiteengezet op basis waarvan u de landelijke regels voor emplacementen zal uitwerken.

Deze brief is ambtelijk afgestemd met het ministerie van VRO en het ministerie van JenV.

Krachtenveld

Basisnet: De afgelopen jaren is intensief overleg geweest met decentrale overheden, veiligheidsregio's en het bedrijfsleven. Ondanks de uitkomst van de evaluatie, die glashelder aangeeft dat het huidige basisnet niet werkt en niet kan werken, hechten (sommige vertegenwoordigers van) IPO en VNG nog steeds aan het bestaande systeem van risicoplafonds.

Hun inzet komt voort uit de wens om zo weinig mogelijk belemmeringen voor het bouwen nabij stations en spoorwegen te hebben. Daarom is hun inzet dan ook primair gericht op het voorkomen van het vervoer van gevaarlijke stoffen door stedelijk gebied. En voor zover dat niet kan worden voorkomen het zoveel mogelijk beperken.

Hun bezwaren tegen het voorgestelde robuuste basisnet richten zich dan ook voornamelijk op:

- 1) het idee dat het Rijk het directe sturen op de hoeveelheid gevaarlijke stoffen door middel van de (per saldo fictieve) risicoplafonds loslaat en niet inzet op sturing door routing (op grond van de uitgevoerde evaluatie blijkt overigens dat die sturing überhaupt niet kan);
- 2) dat daarnaast de aandachtsgebieden langs het basisnet leiden tot verplichte speciale bouwvoorschriften voor de zeer kwetsbare gebouwen (ziekenhuizen, kinderdagverblijven e.d.), ook op plekken waar minder vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. In een bestuurlijk overleg op 26 november heeft u aangegeven het zogenaamde 'kernnet' als goed compromis te zien.

Onze referentie

IENW/BSK-2024/330996

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster B

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

4

Emplacementen: Sinds 2014 is overleg geweest over de aanpassing van het huidige systeem van veiligheidseisen op emplacementen. Lokale overheden, ProRail, het ministerie van JenV en het ministerie van IenW zijn het er over eens dat de huidige situatie waarbij verschillende lokale eisen worden gesteld voor gelijke risico's onhoudbaar is. Door middel van overleggen is er een bestuurlijk advies opgesteld aan het ministerie van IenW om van vergunningplicht over te gaan op landelijke regels.

Op veel onderdelen is overeenstemming bereikt, zoals over de categorisering van emplacementen, de bijbehorende uniforme voorzieningen- en maatregelenpakketten en het onderbrengen van emplacementen onder het basisnet.

Er blijven ook verschillen van inzicht over. Het gaat met name over de bevoegdheden voor lokale overheden om aanvullende eisen te stellen bovenop de uniforme pakketten. Lokale overheden (soms ondersteund door omgevingsdiensten en veiligheidsregio's) willen de bevoegdheden behouden om in uitzonderlijke gevallen maatwerk op te leggen. Daarnaast pleiten ze ervoor om de voorzieningen die in de huidige voorschriften zijn opgenomen en niet over worden genomen in de uniforme pakketten wel te behouden. De doelstelling van het emplacementenproject, de uitvoerbaarheid, en de toegevoegde waarde van aanvullende eisen leiden ertoe dat hier niet voor wordt gekozen.

Naast maatwerk kunnen er lokaal eisen worden gesteld aan het emplacement door veiligheidsregio's. Deze bevoegdheid komt voort uit de Wet veiligheidsregio's. Het ministerie van IenW is in gesprek met het ministerie van JenV om de samenhang tussen de uitkomsten van het emplacementenproject en de bedrijfsbrandweeraanwijzing te borgen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Toelichting

In de vorige Kamerbrief over dit onderwerp is aangegeven dat er twee opties zijn ten aanzien van het basisnet: afschaffen of robuust maken. Bij het robuust basisnet zijn diverse opties geschetst die al dan niet meegenomen kunnen worden. Inmiddels zijn die opties besproken met de decentrale overheden. In de vorige beslisnota is aangegeven hoe deze opties al dan niet een plek kunnen krijgen in het robuust basisnet en als alternatief is het beëindigen van het basisnet

aangegeven. U heeft uw akkoord gegeven op het invoeren van het robuust basisnet met een aantal onderliggende keuzes.

Op 29 november heeft u gesproken met een delegatie IPO en VNG en heeft u een vervolgesprek toegezegd op 12 december. Na dat gesprek zal de brief definitief worden gemaakt en kan deze worden verzonden naar de Tweede Kamer.

Deze brief is gericht op de keuze voor het robuust basisnet. In de volgende brief die normaal gesproken voor de zomer van 2025 wordt verzonden zal uitgebreid aandacht worden geschonken aan de ontwikkelingen van het vervoer van gevaarlijke stoffen en de nationale en internationale inzet om het vervoer (nog) veiliger te maken.

Voor het emplacementenproject zijn in 2018 voorlopige conclusies gedeeld met de kamer. Bij de juridische uitwerking hiervan bleek dat er nog verdere besprekingen met de betrokken partijen nodig was. Deze gesprekken zijn in juli 2024 afgerond op basis waarvan de adviesbrief van dhr. van Belzen (onafhankelijk voorzitter van de bestuurlijke tafel) aan het ministerie is verzonden. Alle partijen hebben baat bij duidelijkheid en keuzes over de uitwerking van het systeem voor emplacementen in landelijke regelgeving. Na verzending van de brief zal de juridische uitwerking volgen en wordt middels een consequentieonderzoek gekeken naar de maakbaarheid van de implementatie.

Onze referentie
IENW/BSK-2024/330996

Opgesteld door
DG Milieu en Internationaal
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster B

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
4

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
01	Toelichting uitwerking emplacementen	Bijlage bij de nota die ingaat op de keuzes (emplacementen)
02	Kamerbrief Emplacementen en Basisnet	Kamerbrief
03	Onderzoek Impactanalyse woningbouw vaste afstand basisnet Spoor	Verkenkend onderzoek door VRO naar impact bebouwingvrije afstand op bouwopgave. Wordt meegestuurd met de kamerbrief.
04	Advies bestuurlijke tafel emplacementenproject	Adviesbrief van de onafhankelijk voorzitter van de bestuurlijke tafel namens de bestuurders. Wordt meegestuurd met de kamerbrief.
05	Onderzoek warme BLEVE spoorvervoer	Onderzoek naar mogelijk aanvullende maatregelen om kans op warme BLEVE op het spoor verder te verkleinen. Wordt meegestuurd met de kamerbrief.

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
31-10-2024	Beslisnota Basisnet/robuust basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, het water en het spoor IENW/BSK-2024/299412	Inhoudelijke keuze opties Robuust Basisnet/geen basisnet

Onze referentie
IENW/BSK-2024/330996

Opgesteld door
DG Milieu en Internationaal
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster B

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
4